

Arrild den 13.05.2024

Arrild Friskole & Børnehus' sorg- og krisehandleplan

Denne handleplan for sorg og krise skal hjælpe skolens ansatte til at handle og agere, hvis et barn eller ansatte oplever kritisk sygdom i hjemmet, dødsfald eller selv bliver alvorligt syg. Sorg- og krisehandleplanen er en guide med retningslinjer for, hvordan vi skal håndtere og handle i det tilfælde, at vi oplever en af ovenstående kriser. Vi skal være ledsagere gennem den svære tid, og vi skal være til stede omkring den, som er i sorg eller krise.

Hvad vil det sige at være til stede?

- Personen som oplever sorg eller krise ved, at lærerne og de andre børn har viden om, hvad der er sket. Det understreges, at der ikke videregives information, førend der er indhentet forældreaccept.
- Hvis man har svært ved at snakke med personen om dets sorg, må man sikre sig, at der bliver snakket med personen på anden vis, fx ved at inddrage en kollega.
- Den ansatte, der har svært ved at snakke med personen, kan støtte personen ved at sige: "Jeg ved godt, hvad der er sket, og jeg ved, du har det svært".

Handleplanens bilag

Nærværende sorg- og krisehandleplan inkluderer i alt 3 bilag med relevant viden om sorg og kriser:

- Bilag 1, side 6: Børns forhold til døden.
- Bilag 2, side 7: Sorgens 4 faser.
- Bilag 3, side 8: Samtale i klasseværelset.

Endvidere henvises der til Liv & Død for at opnå yderligere viden om, hvordan børn kan opleve sorg og kriser, samt hvordan professionelle kan navigere konstruktivt i relation til det sorg- eller kriseramte barn.

- Link til hjemmeside med råd og vejledning vedrørende sorg og krise:
<https://livogdoed.dk/temaer/dod-sorg-bornehojde/>

Procedure og handlingsplan ved opstået sorg og krise:

Elev dødsfald

Kommunikation:

Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter lederen Marie Jensen Møller: 50728688 /44128459.

Lederen kontakter familien.

Lederen kontakter klasselæreren samt klasseteamet.

Klasselæreren har til ansvar at kontakte eventuelle ressourcpersoner, som skal inddrages. Såfremt dette ikke lader sig gøre, er ansvaret klasseteamets.

Interne ressourcpersoner er ledelsen, klasselæreren og klasseteamet.

Eksterne ressourcpersoner kan være:

- Krisepsykolog lokalt i Tønder Kommune ved henvendelse til PPR - 74929292.
- Sognepræst Peter Boyschau - 30123681.
- Sognepræst Joan Arnbjarnardóttir - 40170805.
- Skolens sundhedsplejerske Pernille Jung Thorbøll - 21642477.

Lederens kontakt til hjemmet har desuden til formål at få klarlagt følgende ting:

- Konkrete informationer om, hvad der er sket, for at undgå eventuelle rygter.
- Er der oplysninger, som ikke må videregives til skolen/eleverne?
- Få oplyst om der er noget klasselæreren og/eller skolen kan hjælpe med.
- At informere forældrene om, såfremt og først efter forældrene har samtykket hertil, at vi snakker med skolens elever om, hvad der er sket.
- Oplysning om begravelse/bisættelse, sådan at der kan bestilles blomster/bårebuket.

Efter forældrene har givet samtykke, kalder lederen hele skolen til samling og fortæller eleverne, hvad der er sket, sådan at alle er informeret med samme ordlyd, for at undgå eventuel rygtedannelse.

Efterfølgende går eleverne ud i klasserne sammen med deres klasselærer. Her snakker man med eleverne om den afdøde. Eleverne skal have lov til at fortælle om både positive og negative oplevelser. Det kan være en god ide at lade eleverne lave materiale om den døde til forældrene. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier alt efter hvilket alderstrin, eleverne befinder sig på.

Der er materiale hos Kræftens Bekæmpelse, som kan bruges i arbejdet med børn i sorg. Nedenstående links er eksempler på dette materiale.

Eleverne skal informeres om begravelse/bisættelse. Præsten kan eventuelt komme på skolen og fortælle om den, inden den finder sted.

Materiale fra Kræftens Bekæmpelse:

<https://www.cancer.dk/nyheder/kraeftens-bekaempelse-udgiver-podcast-om-boern-og-sorg/>

<https://www.cancer.dk/nyheder/saadan-stoetter-du-et-barn-i-sorg-nye-onlinekurser-og-videoguides-til-skolelaerere-p4/>

Flagning:

Skolen flager på halv stang på selve dødsdagen eller efterfølgende skoledag. Der flages på begravelsesdagen, hvis skolen er åben.

Når en elev mister mor/far/nærmeste pårørende eller søskende

Kommunikation:

Som udgangspunkt må man gå ud fra, at det er en pårørende, som kontakter skolen og fortæller at elevens pårørende er gået bort. Her går vi ud fra, at det vil ske via telefonisk kontakt til skolens leder.

Efterfølgende tager lederen kontakt til klasselæreren.

Proceduren om lederens kontakt til hjemmet kan også gøres gældende her.

Lederen kalder alle til samling og fortæller alle, hvad der er sket. Vi er opmærksomme på, at vi gerne vil undgå rygtedannelse.

Efterfølgende går eleverne med deres klasselærer i klasserne, hvor man får en fælles snak om, at det lige nu er svært at være x, men at det er vigtigt, at man ikke bliver tavs omkring det. Det er vigtigt, at eleverne også gøres opmærksomme på, at de ikke skal være bange for at snakke med x, når denne kommer i skole igen, for ellers kan x let føle sig ensom.

Hjemmet:

Klasselæreren kontakter elevens hjem. På et passende tidspunkt aflægges et besøg, hvis der er brug for det, med den hensigt at:

- Samle konkret viden om, hvad der er sket og hvordan den aktuelle situation er.
- Afklare med familien/ barnets/ den unges ønske om, hvad kammeraterne skal have at vide og indhente samtykke til at fortælle om det aftalte til klassekammerater o.l.
- Informere om, hvad der er foregået i klassen/ på skolen.
- Afklare praktiske ting omkring begravelse, blomster mm.
- Klasselæreren skal overveje, hvordan eleven skal vende tilbage til skolen og klassen, og hvordan de andre elever i klassen skal forholde sig til det, der er sket, når eleven vender tilbage.

Informationer til klassen:

Klasselæreren varetager informationen til elevens klasse. Det er vigtigt at være opmærksom på klassens reaktion og give eleverne mulighed for at snakke. Klasselæreren frigøres eventuelt den første dag. Hvis klasselæreren af en eller anden årsag ikke skulle være til stede den pågældende dag, er det vigtigt at teamlæreren træder ind.

Når eleven kommer i skole igen efter et dødsfald, skal denne opfordres til at tale/fortælle om det, der er sket, enten sammen med en pårørende eller en anden ressourceperson. Det er vigtigt, at eleverne i klassen deltager i snakken, så det ikke bliver et tabuemne. Klasselæreren aftaler med eleven og familien, hvad skolen kan gøre for at hjælpe eleven gennem sorgen.

Der opfordres til at have løbende kontakt til hjemmet som opfølgning på, hvordan det går med eleven i skolen/hjemmet.

Flagning:

Samme procedure som ovenstående.

Procedure og handlingsplan ved ansattes dødsfald eller krise:

På en lille arbejdsplads rammes man meget hårdt, når det drejer sig om en kollegas dødsfald eller en kollegas sorg/krise i forbindelse med ægtefælle/børns dødsfald. Det altafgørende er, at man giver den ansatte, som er ramt af sorg eller krise, tid og mulighed for at bearbejde sorgen/krisen.

Når en ansat dør:

Når en ansat dør pludseligt eller efter længere tids fravær, følges nedenstående handleplan.

Flagning:

Samme procedure som ovenstående.

Afdødes familie:

Lederen tager kontakt til familien for:

- Hjemmet informeres om, hvordan skolens ansatte påtænker at håndtere dødsfaldet på skolen. Håndteringen følger nedenstående beskrivelser af informationsdeling til hhv. ansatte, elever samt forældre.
- At give de efterladte mulighed for at komme frem med, hvad de forventer af skolen i denne situation, samt indhente samtykke til at informere elever og kollegaer.
- Samme dag sendes en varm hilsen.

Information til de ansatte og elever samt forældre:

Lederen sørger for at samle alle ansatte, så alle får samme besked. Lederen informerer om, hvordan skolen vil forholde sig til dødsfaldet, herunder hvilke informationer der skal videregives til eleverne og evt. forældrene samt overveje, om der skal sendes brev ud til forældrene eller sendes med eleverne hjem.

Arrild Friskole & Børnehus

Skærbækvej 16,
Arrild, 6520 Toftlund.

Skolen@arrildfriskole.dk
Tlf.: 74830103

Boernehuset@arrildfriskole.dk
Tlf.: 30138403

Herefter går klasselæreren og/eller teamlæreren ud i klasserne og fortæller, hvad der er sket. Her skabes der mulighed for at mindes den afdøde, og hvor alle skal sikre sig, at ingen sidder med uafklarede spørgsmål.

Alle informationer skal være klare og præcise for at undgå misforståelser. Ansatte, som rammes af sorgen, og som ikke formår at gennemføre en sædvanlig skoledag, fritages for dette. Ved behov kan en elev blive ringet hjem. I det tilfælde er det vigtigt, at eleven afhentes af en forælder.

Når en ansat mister:

Samme procedure som ovenfor sættes i gang, men derudover skal lederen hurtigst muligt give den ansatte fred i sindet i forhold til, hvordan den nærmeste tid kan gøres nemmere for den sorgramte.

Der kan ikke gives klare regler for genoptagelse af arbejdet, for hvordan skolen skal involvere sig eller hvordan den ansatte kan vende tilbage på arbejdet, eftersom sorgbearbejdelse og -proces er individuelt.

Bilag 1:

Børns forhold til døden

- 3-5 år: Døden er ikke noget uigenkaldeligt, det er et slags fravær eller et liv et andet sted.
- 5-9 år: Barnet forstår, at døden er noget definitivt. Forestiller sig ofte døden som en person, tænker over, hvordan det mon er at være død, blander virkelighed og fantasi.
- 9-11 år: Barnet spekulerer på, hvad der sker efter døden. Angsten for at dø kan være stor. Indtil 10 års alderen kan barnet have en magisk tankegang og tro, at det selv har indflydelse på det, der sker.
- 11-13 år: Barnet er ofte i stand til at forstå døden som noget uundgåeligt, det kan beherske eller fortrænge sin angst. Hvis barnet fornemmer, at døden er tabu, holder det sine tanker og følelser skjult.

Kilde: Kræftens Bekæmpelse via nedenstående link:<https://www.cancer.dk/boernunge/mister/behov-efter-doedsfald/opmaerksomhed-omsorg/>

Bilag 2:

Sorgens fire faser

- Fase 1: Chok - med sin forstand forstår man, og man kan fortælle andre om det skete og den mistede. Følelsesmæssigt er tabet ikke rigtigt gået op for en, og det kan føles som en ond drøm. Man kan veksle mellem at være helt klar over, hvad der er sket, til at benægte virkeligheden.
- Fase 2: Følelse af stor sorg, vrede i forhold til den døde, bitterhed, skyldfølelse, forladthed og ensomhed.
- Fase 3: Man begynder at forholde sig til realiteterne. Tabet er endeligt, og man begynder at leve uden den mistede.
- Fase 4: Nyorienteringsfasen, man vender sig mod fremtiden og er parat til at indgå i nye forhold. Man lever med en erfaring om, at livet ikke er sorgløst og med et minde om den mistede.

At arbejde sig gennem sorgen er meget forskelligt fra barn til barn, men de første to år er de sværeste. Når der er krise i et barns netværk (familien), hvor familien ikke fungerer, som den plejer, er det bydende nødvendigt, at barnet får omsorg fra det andet netværk, nemlig skolen. Derfor kan følgende være vigtigt at huske på.

- Man kan ikke snakke for meget med barnet/ eleverne om dødsfaldet. De skal nok melde fra selv.
- Når barnet har fødselsdag eller ved andre højtider, er det ekstra vigtigt at tage sig godt af barnet og sørge for at få snakket om savnet.
- Det er vigtigt at læreren og eventuelt SFO jævnligt mindes barnet og i forskellige situationer f.eks. siger: "Hvis XXX havde været her, ville han eller hun nok have sagt eller gjort sådan, tror I ikke?" Den døde var en del af fællesskabet, derfor er det vigtigt at mindes.
- Det er vigtigt at fortælle barnets familie, hvad man snakker med barnet om.
- Jo ældre børn er, des mere sørger de som voksne, dvs. at dødsfaldet hele tiden er i tankerne, også selv om man laver andre ting.
- Vær ekstra opmærksom på evt, efterladte søskende, som ofte føler, at de ikke kan snakke derhjemme i angst for, at gøre deres forældre kede af det.

Kilde:

Cullberg, J. (2007). *Krise og udvikling*. Kbh.: Gyldendal

Bilag 3:

Samtale i klasseværelset

Når der er tale om et dødsfald, kan det være hensigtsmæssigt at følge et samtaleforløb, som har vist sig egnet til samtaler efter kritiske hændelser. Denne form egner sig også godt til gennemgang af noget, som har gjort stærkt indtryk på eleverne.

En sådan samtale vil oftest tage mindst to skoletimer, det er derfor vigtigt at sætte tiden af til det. Det anbefales ikke at afbryde samtalerne midt i det hele, og det er derfor vigtigt, at eleverne bliver forberedt på, at vi skal være sammen i lang tid for at snakke om det, der er sket.

Klasselæreren og teamlæreren deltager begge i samtalen i klassen, eftersom begge lærere må have et indgående kendskab til elevgruppen.

Strukturen for samtalen med en klasse er følgende:

- Introduktion
- Fakta
- Tanker
- Reaktioner
- Informationer
- Afslutning

Introduktion:

Lærerne giver en redegørelse for, hvad der skal ske de næste par timer og hvorfor. Når nogen dør, medfører det mange indtryk og reaktioner, som det er vigtigt at snakke om. God tid er her en vigtig faktor fordi det hjælper os med at få hold på det der er sket. Når nogen dør, fyldes vi af tanker og følelser. Vi bliver kede af det, vi kan blive bange eller vrede. Ved at vi får snakket om det, der er sket, forstår vi bedre, hvordan andre har det, og at det er helt okay at have det sådan, og vi får også afklaret eventuelle misforståelser. Det er altid en god ide at forberede eleverne på, at det kan gøre ondt at tale om, men at en samtale i klasseværelset vil hjælpe til med, at der efter noget tid vil gøre mindre ondt.

Når man skal have denne samtale i klassen, er det vigtigt at der er nogle regler som bør følges i samtalen.

Disse kan være:

- Eleverne må efter samtalen gerne snakke om, hvad de selv sagde eller tænkte, men de skal ikke udlevere det, de andre sagde. Selvom dette sikkert ikke altid kan holdes, så lærer børnene at respektere andre.
- At ingen skal kritiseres eller drilles bagefter for det, de sagde, eller for hvordan de reagerede. At nogen græder eller bliver vrede er fuldt lovligt, og ingen skal høre for dette bagefter.
- At de hver især kan tale for sig selv, men at de ikke kan tale for andre.
- At ingen kræver at de skal sige noget højt i klassen, bortset fra at fortælle hvordan de fik at vide, hvad der var sket. De kan nøjes med at sidde og lytte, hvis de vil.

I faktafasen lader man eleverne fortælle, hvordan de fik at vide, hvad der var sket, hvad de fik at vide, og på hvilken måde de fik det at vide.

Dette bidrager til at "stykke hændelsen sammen" fra begyndelsen til slut. Det bringer relevante informationer fra børn, som ved meget, til børn som kun ved lidt. Men ikke mindst giver det mulighed for at korrigere misforståelser og forvirring og giver en fælles platform for forståelsen for det der er sket.

Gennem denne faktagennemgang får man også indblik i, om nogle af børnene er mere direkte ramt end andre. Det kan være, at de har været vidne til dødsfaldet, eller at de har fået det fortalt på en speciel brutal måde. Med tanke på det der er skrevet indledningsvis om påtrængende, stærke minder, så bliver denne information vigtig for at forstå eventuelle efterreaktioner og for at sørge for få tilstrækkelig hjælp til de elever, der måtte trænge til det.

Klassens lærer kan formidle den information, som han/hun sidder inde med. Ved ulykken kan det være en fordel, at læreren på forhånd har skaffet sig relevant information om hændelsesforløbet og eventuel årsag, og at denne information formidles til eleverne. Nogle gange kan det være relevant at inddrage politiet eller andre, for at de kan give eleverne direkte information.

Behovet for konkret information er meget stort hos børn, og bliver som oftest undervurderet af de voksne. Hændelser, som kræver samtale i klasseværelset, er ofte omspændte med mange rygter og megen angst. Der opstår "angstsmitte", hvor angsten spreder sig som ringe i vandet i børnegruppen. Dette er velkendt efter traumatiske hændelser. Hvis man taler åbent om rygter og fejlopfattelser, kan man forhindre unødige problemer hos børnene.

Spørgsmål om, hvilke tanker børnene har gjort sig, da de fik at vide, hvad der var sket, vil ofte automatisk føre til at man får svar, hvor børnene fortæller om reaktioner og indtryk. Derfor er der en glidende overgang fra tankefasen til reaktionsfasen.

Der er klogt at undgå spørgsmål som: "Hvad følte du, da du hørte det?", fordi dette spørgsmål hæmmer samtalen mere end den fremmer den. Et spørgsmål som: "Hvad var det værste for dig ved det der skete?", giver derimod oftest god mulighed for reaktioner og indtryk, samtidig med at det viser, at man har forståelse for at tage sig af det, der er vigtigt for barnet.

Hvis et barn har været vidne til dødsfaldet eller har fundet den døde, er det især vigtigt, at de detaljeret får mulighed for at sætte ord på de indtryk, de sidder tilbage med. Dette kan være indtryk i alle sanser, både syns -, høre -, lugte-, og berøringsindtryk. En detaljeret gennemgang af dette kan tage brodden af disse indtryk. Dette betyder, at såfremt børnene ikke nævner indtrykkene spontant, skal vedkommende spørges direkte, f.eks. "Var der nogen af jer, som hørte, at han skreg, da bussen ramte ham"? Det er også vigtigt at få identificeret, hvordan børnene reagerede rent fysisk, hvad der skete i kroppen, f.eks. kvalme, at de rystede osv.

Når børn sætter ord på indtryk og reaktioner, skal læreren sige, at "ja, det er normalt", men ikke stille spørgsmål som f.eks. "Var der nogen af jer andre der oplevede det på samme måde?" Dette fordi det er vigtigt, at børnene ser, at de har fælles reaktioner.

Det er i reaktionsfasen, at man tager mange tanker og reaktioner op, som børnene har oplevet, efter de fik kendskab til dødsfaldet. Dette gælder både, hvordan de reagerede umiddelbart senere samme dag, hvordan natten var, og hvordan det er nu. Her kan der både sættes ord på sorg, savn, hjælpeløshed, angst og andre reaktioner. Børnene opmuntres til at dele drømme og ængstelse, tanker omkring impuls kontrol (f.eks. "det må være let at tænke: tænk hvis min far blev lige så vred og skød os, ligesom Tores far gjorde"), og til at samtalen om almindelige erindringer, som sætter genoplevelser og frygt i gang.

I de små klasser vil brugen af tegninger eller andre udtryksformer kunne benyttes i denne fase. Dette kan f.eks. introduceres med: Nu deler jeg et stykke papir ud til hver af jer, som I kan bruge til at give udtryk for de tanker og indtryk, I sidder inde med. Kan selv bestemme om du vil tegne.

Hvis dødsfaldet skyldes volds - eller ulykkeshændelser, må man regne med, at tegninger kan vise dette i al sin gru, med ituskårne mennesker eller en fortætning af den traumatiske hændelse. Ofte vil tegningerne genspejle børnenes vrede over det, der er sket og deres frygt for at tabe kontrollen med egne følelser. Men tegningerne kan også vise ønskeopfyldelse og omrøring af det skete, eller være helt uden for reference til det indtrufne.

Hvis lærerne føler sig fortrolige med det, kan de også bede eleverne se på den bortgangne elevs skolebord og tænke ting, som de ikke fik sagt, mens han/hun levede. De kan sige dette inden i sig selv, hvis de ikke vil sige det højt. De kan afslutte med at sige

farvel. Dette kan siges på følgende måde: "Se på Olavs bord og fortæl ham det du ønsker, han skal vide og sig farvel til ham". De kan selvfølgelig også skrive eller tegne deres farvel. Hvis det drejer sig om børn, der har taget livet af sig, kan dette være en meget hensigtsmæssig måde at få børnene til at sætte ord på den magtesløshed, de føler og de selvbebrejdelser eller skamfølelser, de måtte sidde tilbage med.

Børnene kan også opfordres til at skrive deres tanker ned, eller de kan få til opgave at fuldføre sætninger som:

"Det værste ved det, der er sket, er ....."

"Det værste ved det der er sket, er....."

"Det indtryk, som har fæstnet sig stærkest, er....."

"Jeg føler mig mest ked af det, når jeg tænker på....."

Erfaringsmæssigt er det tanke - og reaktionsfasen, der tager længst tid.

Det er her, børnene gives anledning til at samtale om det, der er sket.

Børnene kan vise stærke følelsesmæssige reaktioner, og hvis det sker, kan det være vigtigt, at læreren mobiliserer omsorg og støtte fra de andre elever, i stedet for at give den selv. Ved at lade sidemanden lægge armen om, eller ved at spørge, hvad de andre oplever, når Line græder, så kan sammenhold og fællesskab fremmes. Børn kan være meget omsorgsfulde, søde og støttende mod hinanden, og en lærers opgave bliver at fremme disse sider ved børns naturlige medfølelse. Børns prosociale adfærd (omtanke for andre) er noget, der kan stimuleres i sådanne krisesituationer.

I informationsfasen samler klasselæreren trådene fra det eleverne har fortalt, påpeger ligheder i deres tanker og reaktioner, og understreger normaliteten i det, de oplever. Samtidig kan han/ hun, hvis de har kendskab til dette, fortælle om andre børn, som i tilsvarende situationer har fortalt om de samme eller lignende reaktioner. I tillæg hertil bør læreren give information om almindelig efterreaktion ved den slags hændelser. Denne information gør eleverne forberedte på reaktioner, som de kan komme til at opleve. Desuden skal de også have at vide, at de ikke behøver at opleve sådanne reaktioner for at være normal. Der kan under sådan information oplyses om de reaktioner, som er beskrevet indledningsvis. Der skal sættes ord på frygt - og angstreaktioner, på vrede, på eventuelle hævntanker, på tristhed og på skam, på skyld og selvbebrejdelse. Det er særdeles vigtigt at fortælle eleverne, at en sådan hændelse også kan svække koncentrationen og hukommelsen, og ikke mindst for lærerne at forstå dette i tiden efter dødsfaldet. Det er nyttigt at forberede eleverne på, at de kan fortsætte med at tænke på hændelsen i uger og måneder derefter.

For de ældre elever kan det være fordelagtigt at give en kort og enkel skriftlig sammenfatning af denne information - og det kan også være en god ide, hvis eleverne får en informationsfolder om børns reaktioner i sådanne situationer med hjem.

Man kan med fordel se på dette link for mange informationer om sorg og krise samt forskelligt materiale man kan bruge hvis man bliver sat i en situation som lærer eller pædagog hvor man skal give informationer eller dele materiale ud:

<https://livogdoed.dk/temaer/dod-sorg-bornehojde/>

Under informationsfasen kan læreren også give en del råd om, hvad eleverne kan gøre for at få et bedre hold på det, der er sket. Dette kan være råd som f.eks:

- Snakke med forældre om det der er sket.
- Snakke med venner om det der er sket.
- Besøge gravstedet.
- Skaffe mere information om hændelsen.
- Skrive digte, dagbog etc.
- Gøre noget i fællesskab for de efterladte.

Afslutningsfasen benyttes til en opsummering af det, der er foregået på mødet, men også til planlægning af hvad der skal ske fremover. Her kan klassens rolle diskuteres, og her kan klassen beslutte, om de skal afsætte tid til flere samtaler om det, der er sket. Hændelsens intensitet vil afgøre, hvor nødvendigt dette er. Sandsynligvis er det ved elever eller læreres pludselige død nødvendigt med flere samtaler - eller at man afsætter flere timer til aktiviteter, hvor eleverne kan udtrykke deres sorg, f.eks gennem forskellige aktiviteter som at tegne, skrive digte etc.

Ved slutningen af et sådan møde bør man spørge eleverne, om der er noget, de vil spørge om, om noget er uklart. Spørg også ind til deres egen mening om mødet.

Mange gange kan det efter sådan et møde være nemmere at vende tilbage til en mere almindelig skoledag igen, netop fordi de har fået snakket om det der er sket.

Lærerne kan i løbet af samtalerne lægge mærke til, om nogle af eleverne er særligt hårdt ramt. Hvis man observerer dette, skal man tage individuel kontakt med dem bagefter. Lærerne kan også opfordre eleverne til at tage kontakt med dem, hvis de trænger til at snakke om det, det er sket. Desuden skal lærerne vurdere, om PPR skal inddrages i forhold angående klassen eller den enkelte elev. For den enkelte elevs vedkommende skal dette naturligvis ske i samråd med forældrene.

Kilde:

Dyregrov, A. (2007). *Sorg hos børn*. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag